

ÖZET

TÜKENMİŞLİK SENDROMU VE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: ADIYAMAN İLKOKULLARINDA BİR UYGULAMA

Emine KARAKAPLAN ÖZER

İşletme Anabilim Dalı

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ağustos, 2013

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mücahit Çelik

İnsanlarla yüz yüze iletişim gerektiren birçok meslek grubunda görüldüğü gibi, tükenmişlik öğretmenlik mesleğinde de yaygın bir şekilde görülebilen bir modern çağ sendromu halini almıştır. İnsan geleceğinin şekillenmesinde ilk küçük adımları attıran öğretmenler bazen omuzlarına yüklenen bu ağırlığın altında ezilebilmektedir. Ancak yeni nesilleri yetiştiren, onlara öncülük edip, model kaynağı olan öğretmenlerin psikolojik sağlığının çok iyi olması ve hatta bunun sürekli korunması sadece öğretmenin kendisi için değil gelecek nesillerin sağlıklı yetişebilmesi için de büyük önem arz etmektedir. Modern çağın yönetim anlayışı Toplam Kalite Yönetiminin okullarda benimsenerek etkili bir şekilde uygulanması ile öğretmenin psikolojik sağlığını tehdit eden birçok etken oluşumu engellenebilir.

Bu çalışmada öncelikle tükenmişlik kavramı üzerinde durularak, ilkokul öğretmenlerindeki tükenmişlik ele alınmıştır. Daha sonra Toplam Kalite Yönetimi anlayışına değinilmiştir. Son olarak, ilkokullardaki Toplam Kalite yönetimi uygulamaları ile tükenmişlik arasındaki ilişki incelenmiştir ve bu anlayışın okullarda uygulanması ile öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin azalmasına etkisi tartışılmıştır. Araştırma 230 İlkokul öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, katılımcıların sosyo-demografik düzeylerini inceleyen bir Kişisel Bilgi Formu, Maslach Tükenmişlik Envanteri ve Toplam Kalite Yönetimi uygulamalarını ölçen bir anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 20.0 paket programı ile ortalama, standart sapma, yüzde dağılımı, t-testi, One way Anova (Tek Yönlü Varyans), Scheffe ve Tukey testleri, Pearson Korelasyonu ve Çoklu Regresyon testleri kullanılarak incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, cinsiyet, medeni hal, hizmet süresi ve yaş ile tükenmişlik arasında anlamlı farklara rastlanmıştır. Ayrıca araştırmaya katılan ğretmenlerin Toplam Kalite Yönetimine bakış açısı oldukça pozitif olarak görülmüştür. Bu yönetim anlayışının tükenmişlik alt boyutlarından duygusal tükenme, kişisel başarı ile anlamlı ilişkileri olduğu yapılan testlerle desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tükenmişlik, Toplam Kalite Yönetimi, ğretmen